روزنامه شرق

چهارشنبه ۳ شهریور ۱۳۹۵ • ۲۱ ذی‌القعده ۱۴۳۷ • ۲۴ آگوست ۲۰۱۶

سال چهاردهم • شماره ۲۶۶۴ • ۲۰صفحه • ۱۰۰۰ تومان

پیام تشکر مقام معظم رهبری به کاروان ورزشی بازگشته از المپیک

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، مقام معظم رهبری، در پیامی از قهرمانان مدال‌آور و همه ورزشکاران و مربیان پُرتلاش کاروان ورزشی جمهوری اسلامی ایران در رقابت‌های المپیک ۲۰۱۶ تشکر و قدردانی کردند...

صفحه ۲

رئیس جمهوری: آنها که به امید مردم لطمه می‌زنند به دشمنان امید داده‌اند

گروه سیاست: «حسن روحانی»، رئیس‌جمهوری و اعضای دولت در نخستین روز از هفته دولت، صبح دیروز با حضور در حرم حضرت امام (ره) با نثار تاج گل و قرائت فاتحه، ضمن ادای احترام به معمار کبیر انقلاب اسلامی ایران، بار دیگر...

صفحه ۳

روایت جهانگیری از دوره تحریم‌ها

۳۰ میلیون دلاری که در هواپیما گم شد

برای آزرده نشدن خاطر مردم خیلی از مسائل را نمی‌گوییم

گروه سیاست: «اسحاق جهانگیری»، معاون اول رئیس‌جمهوری، عصر دیروز در جلسه بررسی عملکرد سیاست‌های اقتصاد مقاومتی استان قزوین با حضور مدیران و فعالان اقتصادی استان قزوین، گفت: «ما نوکر مدیری که می‌تواند در چارچوب سیاست‌های تعریف‌شده دولت کار کند، هستیم و برایم فرقی هم نمی‌کند که چه گرایشی داشته باشد؛ اما اگر نمی‌تواند باید کنار برود». به گزارش «ایسنا»، او افزود: «مردم با ما شوخی ندارند. آنها رئیس‌جمهوری انتخاب می‌کنند تا سیاست‌هایش اجرا شود و رئیس‌جمهور، هم مدیرانی انتخاب می‌کند که آن سیاست‌ها را اجرا کند و نباید مدیران به صورت سلیقه‌ای عمل کنند؛ چراکه قرار نیست کشور را به صورت ملوک‌الطوایفی اداره کنیم». جهانگیری با گرامیداشت هفته دولت و یاد شهیدان باهنر و رجایی بیان کرد: «شهیدان رجایی و باهنر برای ما الگو هستند. زمان می‌برد تا مدعیان بتوانند به این درجه از اخلاص برسند. آنها به معنای واقعی درس مردمی‌بودن می‌دادند. نه ظاهرسازی‌کردن و به معنای واقعی درس افتادگی می‌دادند نه ریاکاری‌کردن و به دروغ خود را مخلص‌نشان‌دادن.

ادامه در صفحه ۱۹

انتقاد محصولی از اشرافی‌گری

• صفحه ۱۹

عکس: حامد ملک‌پور، تسنیم

واکنش ترکان به تکرار یک ادعا درباره شرکت‌های مستقر در کیش

چرا آقای سراج نگران است

صفحه ۴

تیترها

رئیس مجلس خبر داد

پرواز روس‌ها از همدان ادامه دارد

صفحه ۷

۲ هزار میلیارد تخفیف و تقسیط خاص

صفحه ۱۷

دعوای اصولگرایان زیر چتر آقای رئیس

صفحه ۲

کلاف تیزرها، همچنان سردرگم است

تکذیب «دادستان» خوشحالی «ایل‌بیگی»

صفحه ۱۴

میهمانان ناخوانده

صفحه ۶

سه روایت از «درگذار روزگار» اثر ابراهیم گلستان

صفحه ۹

سرمقاله

برجام و انتخابات آمریکا

رضا نصری . حقوق‌دان بین‌المللی

از زمان انعقاد «برجام»، این پرسش در ایران مطرح است که در صورت تغییر دولت آمریکا، چه سرنوشتی نصیب این قرارداد بین‌المللی خواهد شد؟ در فضای داخلی آمریکا نیز، مباحث زیادی پیرامون «ماهیت حقوقی» این سند در جریان بوده است. در جنجالی‌ترینِ این مباحث، به یاد داریم که در اسفندماه سال گذشته، ۴۷ سناتور جمهوری‌خواه - با محوریت سناتور تام کاتن - نامه‌ای خطاب به مسئولان ایران تدوین کردند که در آن مدعی شده بودند، سند «برجام» برای دولت آینده آمریکا الزام‌آور نیست و رئیس‌جمهور آینده قادر خواهد بود، با «چرخش یک قلم»، این توافق را لغو کند. همچنین، به یاد داریم که در پاسخ به این نامه، محمدجواد ظریف ضمن تأکید بر این نکته که روابط بین‌الملل براساس موازین حقوق بین‌الملل و تعهدات و تکالیف بین‌المللی دولت‌ها تنظیم می‌شود، نه براساس قوانین داخلی ایالات متحده، استدلال کرده بود که «تغییر دولت در هیچ کشوری به معنای منتفی‌شدن تعهدات بین‌المللی آن کشور نیست» و حتی با فرض درست‌بودن ادعای سناتورهای جمهوری‌خواه درباره قوانین حاکم بر توافقات اجرائی در آمریکا، هیچ کشوری در نظام بین‌المللی کنونی «نمی‌تواند به بهانه مقررات داخلی از اجرای تعهدات بین‌المللی خود سر باززند». در آن زمان، نامه دکتر ظریف با حمایت چشم‌گیری از جانب جامعه دانشگاهی و حقوقی آمریکا و اروپا مواجه شد، تا جایی که جان کری، وزیر امور خارجه آمریکا، ضمن طعنه به سناتور تام کاتن برای نگارش این نامه غیراصولی، اظهار کرد: «از اقدام مغایر با قانون اساسی و بررسی‌نشده از سوی فردی که به مدت ۶۰ روز یا همین حدود در کنگره حضور دارد، عذرخواهی نخواهم کرد، اما درباره نامه ۴۷ سناتور به ظریف توضیح خواهم داد». امروز که فضای انتخاباتی ریاست‌جمهوری آمریکا به اوج خود رسیده و یکی از دو نامزد از فسخ برجام سخن به میان آورده است، باز این پرسش مطرح شده که آیا دولت بعدی آمریکا قادر به لغو این سند بین‌المللی خواهد بود یا خیر؟ طبیعتا پاسخ «حقوقی» به این پرسش، همچنان همان است که وزیر خارجه کشورمان در نامه معروف خود به سناتورهای آمریکایی داده است و جامعه حقوق‌دانان بین‌المللی و مقامات اروپایی و روسی و چینی نیز غالبا از آن حمایت کرده‌اند. به عبارت دیگر، در چارچوب حقوق بین‌الملل - صرف نظر از اینکه در نظام‌های داخلی چه عنوانی به توافق هسته‌ای میان ایران و گروه ۱+۵ بدهند (تعهد سیاسی، معاهده، توافق اجرائی، پیمان یا ...) - «برجام» در نظامی بین‌المللی یک «معاهده» تمام‌وکمال محسوب می‌شود و تغییر دولت‌ها نیز هیچ کشوری را از اجرای آن معاف نمی‌کند. بالطبع، لغو یک‌جانبه برجام از سوی دولت بعدی آمریکا نیز از آنجا که نقض فاحش حقوق بین‌الملل و موازین حاکم بر معاهدات بین‌المللی تلقی خواهد شد، برای ایالات متحده پیامدها و هزینه‌های سیاسی و اعتباری سنگین و فراوانی در پی خواهد داشت. چه بسا لغو یک‌جانبه برجام از سوی دولت بعدی، بسیاری از متحدان آمریکا را به سمت بازنگری روابط حقوقی خود با این کشور، لغو مذاکرات جاری درباره قراردادهای در حال انعقاد، درخواست ضمانت‌های اضافی یا حتی لغو قراردادهای پیشین خود با این کشور سوق دهد. پاسخ «سیاسی» به این پرسش نیز بدون درنظرگرفتن دینامیسم سیاست داخلی آمریکا و سازوکار تصمیم‌گیری این کشور در حوزه سیاست خارجی میسر نیست.

ادامه در صفحه ۱۹

یادداشت

سیاست هویت و کمپین انتخاباتی

سالار سیف‌الدینی
کارشناس مسائل قومی

در هفته‌ای که گذشت، وزارت علوم به درج دو کدرشته زبان و ادبیات ترکی آذری در دفترچه انتخاب رشته کنکور دانشگاه دست زد. هم‌زمان حجت‌الاسلام علی یونسی، دستیار رئیس‌جمهور در امور اقوام و اقلیت‌های دینی، یادداشتی در روزنامه ایران پیرامون این قدم جدید درج کرد که درخور توجه است. این یادداشت حاکی از تصمیم دولت یازدهم برای ساماندهی برخی امور است. درهمین‌راستا و با توجه به اهمیت مسئله، جا دارد به برخی نکات مهم توجه شود:

۱- زبان‌های محلی ایران گنجینه‌ای زیبا از داشته‌ها و ذخایر فرهنگی کشورند و هرکدام یک دارایی افزوده محسوب می‌شوند که حفظ و نگهداشت آنها مستلزم برنامه‌ریزی درست و اجتناب از سیاست‌زدگی است. از سوی دیگر گام‌برداشتن صحیح درباره زبان‌های محلی، مستلزم یک سیاست‌گذاری دقیق، همه‌جانبه و با حضور سلایق معقول و درنظرگرفتن همه جوانب سیاسی است. باوجوداین، هنوز ابهامات زیادی پیرامون نیت و کیفیت سیاست‌های جدید وجود دارد. از جمله اینکه به‌درستی برای همگان مشخص نیست که آیا این تصمیم بخشی از کمپین انتخاباتی جناب آقای روحانی است یا بخشی از سیاست‌های کلان کشور در حوزه سیاست‌گذاری هویتی. طبیعی است که اگر گزینه دوم مطرح باشد، لازم است اجماعی مشخص بین همه دستگاه‌های تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر در این‌باره به وجود آمده باشد، اما ظاهرا این تصمیم بخشی از کمپین انتخاباتی است که سعی شده ظاهری از «اجماع کشوری» به آن داده شود. زیرا نهادهای عالی پس از اعلام عمومی این رشته در جریان امر قرار گرفتند و طبیعی است که جلسات مشورتی در این وضعیت حالتی فرمالیته دارد. ضمن اینکه شورای‌عالی انقلاب فرهنگی و شورای‌عالی فرهنگ عمومی هنوز در جریان جزئیات قرار ندارند.

۲- روشن است که نظام سیاسی و تصمیم‌گیری کشور نمی‌تواند براساس «مسئله‌سازی‌ها» و بدون مشخص‌شدن وزن اصلی مطالبات مردم اقدام به سیاست‌گذاری کند. وزن اصلی مطالبات زمانی روشن می‌شود که یک مطالبه هیجان‌انگیز مانند «سیاست هویت» در حوزه نخبگی با یک مطالبه مردمی دیگر مانند «سیاست رفاه و تأمین اجتماعی» مقایسه شود. برای مثال دولت می‌تواند نظرسنجی‌ها و آمایش‌های میدانی را در دستور کار قرار دهد که در آن مثلا از مردم تبریز و اردبیل پرسیده شود که بین دو انتخاب؛ یعنی سیاست تأمین اجتماعی و رفاه و «سیاست هویت» از جمله آموزش زبان محلی در مدارس، کدام‌یک را ترجیح می‌دهید و دوست دارید بودجه استانی به کدام‌یک اختصاص داده شود؟ اهمیت مقایسه و انتخاب در این است که مردم به طور طبیعی در برابر «دولت» از هر نوع امتیازی استقبال می‌کنند، اما حقیقت این است که اولویت‌های توده در «مقایسه و سنجش» روشن می‌شود و ما نیز به‌درستی نمی‌دانیم که اولویت کنونی چیست. اگر به مردم «حق انتخاب» داده شود، آسان‌تر می‌توانند درباره نیازهایشان تصمیم بگیرند. بنابراین تصمیم بر مبنای ابهام نه صحیح است نه سیاست‌گذاری نام دارد. سیاست‌گذاری قومی نمی‌تواند از دل کمپین انتخاباتی بیرون بیاید. هر سیاست‌گذاری‌ای مراحلی دارد که شتابزدگی آفت اصلی آن محسوب می‌شود.

۳- جناب آقای یونسی در اظهارات خود از جمله یادداشت اخیر در «روزنامه ایران» بارها اعلام کرده‌اند که هدف از فعالیت‌های اخیر ایشان، تأمین نیازی به نام «آموزش زبان مادری یا محلی اقوام ایران بزرگ» است و این هدف نیز در راستای «همبستگی» بوده و جزء «سیاست‌های ملی نظام» محسوب می‌شود. ایشان در همان یادداشت تأکید کرده‌اند وزارت علوم در نتیجه «مطالعات عمیق» و راهبردی به این برایند رسیده است. ولی مرور دقیق جزئیات دروس تحصیلی رشته «ترکی آذری» نشان می‌دهد که سرفصل‌ها و واحد درسی کوچک‌ترین ارتباطی با آذربایجان و ویژگی‌های فرهنگی و تاریخی آن ندارند و اتفاقا خالی از هرگونه مطالعه عمیق هستند. در آنچه که به‌عنوان «مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس؛ دوره کارشناسی زبان و ادبیات ترکی آذری» در سال ۱۳۸۲ به تصویب شورای گسترش آموزش عالی رسید و امروز بعد از ۱۳ سال مبنای کار وزارت علوم قرار گرفته است، بی‌دقتی و شتابزدگی موج می‌زند و نشان می‌دهد که نه کارشناسی دقیقی روی این رشته انجام شده و نه تیمی مجرب از کارشناسان به بررسی و بازبینی آن پرداخته‌اند. از ۱۳۵ واحد درسی این رشته بیش از ۹۰ واحد به دروس تخصصی و پایه اختصاص داده شده است. این دروس پایه و تخصصی منابع و سرفصل‌هایی که قرار است به نام آموزش متون کلاسیک زبان مادری آذربایجانی‌ها به دانشجویان تدریس شود و در صفحه ۲۲ طرح مزبور ۳۲ ساعت به آن اختصاص یافته، از این قرارند: دده قورقورد (قزاقستان)، کتبه‌های اورخون (مغولستان)، مثنوی قوتا دقو بیلیق (قرقیزستان)، دیوان اللغات الترک (ازبکستان)، دیوان حکمت احمد یسوی (قزاقستان)، کتبه یئنی سی (مغولستان)، دیوان فضولی (عراق)، دیوان نسیمی (سوریه) و دیوان برهان‌الدین قاضی احمد (ترکیه). آثار فوق به تناوب در سرفصل‌های مختلف از جمله تاریخ ادبیات، بررسی نظم و نثر و... تکرار شده‌اند و حجم وسیعی از محتوای درس‌ها را تشکیل می‌دهند. به‌راستی، چگونه می‌توان ادعا کرد آثاری که کوچک‌ترین ارتباطی با ناحیه آذربایجان و شمال‌غرب ایران ندارند، اولا در راستای همبستگی ملی‌اند و ثانیا برای تأمین زبان مادری آذری‌ها تدریس خواهند شد؟ هیچ شهروند تبریزی یا اردبیلی حتی یک‌بار در عمر خود نام دده قورقورد یا مثنوی «قوتا دقو بیلیق» را نشنیده یا قادر به تلفظ نام آن هم نیست. این متون اگر به‌فرض، اصالت یا اهمیتی هم داشته باشند، ارتباطی با آذربایجان ما ندارند و هزاران کیلومتر با تبریز و اردبیل و خوی فاصله دارند. واقعا چه سنخیتی میان آثاری از کشورهای مغولستان و قرقیزستان با آذری‌ها وجود دارد؟ وزارت علوم در صفحه ۲۶ این مصوبه شش واحد درسی و ۹۶ ساعت را به شعر و ادبیات معاصر آذربایجان اختصاص داده است؛ در اینجا نام ۲۲ شاعر و نویسنده ملاحظه می‌شود که لازم است دانشجو با آثار و افکار آنها آشنا شود.

ادامه در صفحه ۴

حرف اول

کاربرد آگاهانه اطلاعات

قربانعلی تنگ‌شیر

آیا انسان با نوعی اضافه‌بار اطلاعاتی مواجه شده است؟ افزایش مصرف ناآگاهانه اطلاعات و تأثیرات سوء آن مانند چاقی اطلاعاتی، به زمینه‌سازی موضوع چاقی بدنی با چاقی اطلاعاتی را مطرح می‌کند. برخی بر این باورند که مصرف بی‌اندازه و بیهوده اطلاعات نیز می‌تواند نوعی چاقی اطلاعات را به‌همراه داشته باشد. برای جلوگیری از این چاقی اطلاعاتی باید راهکارها و تدبیرهایی درباره تغذیه اطلاعات اندیشید؛ یکی از این راه‌ها که در حوزه دسترسی و استفاده از اطلاعات به‌ویژه اطلاعات اینترنتی رایج شده، رعایت اصول «رژیم اطلاعاتی» است، همان‌گونه که مصرف زیاد غذاهای بی‌کیفیت یا خارج از اصول بهداشتی، فرد را به چاقی مبتلا و بدنش را از حالت معمولی و متعارف خارج می‌کند، در واقع فرد هم با نوعی فربهی یا چاقی اطلاعات دست‌به‌گریبان خواهد شد که بار منفی زیادی را به‌دنبال خواهد داشت. فراوانی و فزونی اطلاعات و چگونگی دسترسی به اطلاعات مناسب، کافی و باکیفیت ازجمله موضوعاتی است که می‌تواند در حوزه مطالعاتی رفتار اطلاعاتی بررسی و کنکاش شود؛ روزگار فزونی اطلاعات و منابع اطلاعاتی یکی از پیامدهای مهم عصر کنونی است. امروزه دیگر اطلاعات در دست گروهی خاص و قابل‌انتقال از مجرایی خاص نیست، بلکه از مجراها و با شیوه‌های مختلف می‌توان به آنها دسترسی یافت و استفاده کرد.

ادامه در صفحه ۱۹

جدیدترین مدل های پوشاک فصل در فروشگاه های
ماکسیم
پوشاک نسل امروز ... و فردا
maxim®
COLLECTION
روابط عمومی و بازرگانی: ۸۸۸۸۸۸۱۵

برای درج تبلیغات خود در وبسایت روزنامه شرق با ما تماس بگیرید
روزنامه شرق دومین روزنامه پربازدید ایران در فضای مجازی
۸۸۱۹۳۹۷۹-۸۸۱۹۲۸۷۷
sharghdaily.ir

معرفی آژانسهای مسافرتی هتلها و مراکز گردشگری
راه سبز
۸۸۱۰۶۸۶۸
رجوع به صفحه ۱۷
تلفن تماس: ۸۸۱۹۲۸۷۷